

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 04/5/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 063: Có chướng ngại thì phải xem lại chính mình

Việc xem lại chính mình đó là phản tỉnh. Việc phản tỉnh hằng ngày giúp giảm thiểu hành động sai phạm. Tuy nhiên, phần nhiều con người tự đắc, tự mãn, tự cho mình là đúng, là biết hơn người, nên thường gặp chướng ngại. Phật là tự giác, tiếp theo là giác tha, tiếp theo nữa là giác hạnh viên mãn. Cho nên, hành giả phải đề khởi được tự tánh giác của mình thì mới có thể giác tha và giác hạnh viên mãn.

Người thế gian khi gặp khó khăn đều đổ lỗi cho hoàn cảnh bên ngoài mà không hề biết đây là do chính mình, cho nên, hãy phản tỉnh mỗi ngày. Ví dụ, mỗi lần tôi đánh xe đi công việc và khi trở về đến nhà, bao giờ tôi cũng phản tỉnh về chuyến đi, xem bản thân có khởi ý niệm sai lầm không? có thao tác kỹ thuật sai không? Có làm cho người khác chướng ngại không? Hành trình của một chuyến xe ngắn mà còn phản tỉnh huống hồ là hành trình của cả một cuộc đời này lại càng đòi hỏi chúng ta nghiêm túc hơn. Nếu không làm được như vậy, bản thân không được lợi ích và cũng không làm lợi ích cho mọi người.

Hòa Thượng chỉ dạy rằng sở dĩ có chướng ngại là do chính mình. Phiền não tập khí xấu ác của mình tạo nên chướng ngại. Ngày nay, nhiều người luôn phải đi xem ngày giờ tốt xấu. Không có ngày tốt hay giờ xấu cho riêng ai! “*Nhật nhật thị hảo nhật, thời thời thị hảo thời*” - Thời gian vẫn đang diễn ra, chẳng tốt với ai, chẳng xấu với ai. Nếu con người có tâm tự tại thì ngày ngày, giờ giờ đều là ngày, giờ tốt. Ngay đến người học Phật nhiều năm mà còn khờ khạo việc này.

Ngày giờ tốt xấu sẽ hiện hữu với những người luôn sống theo tập khí phiền não của bản thân. Cho nên họ phải chọn ngày, chọn giờ. Từ rất lâu bản thân tôi, chẳng để ý hôm nay là ngày gì, có phải hoàng đạo hay không? Tôi chỉ nhớ hôm nay là thứ mấy để lên lớp. Ngay đến việc tổ chức sự kiện lớn như Đại lễ Tri Ân Cha Mẹ, cũng không ai xem ngày giờ, chọn ngày và giờ nào cũng được, miễn là thuận tiện cho mọi người. Chúng ta “*vì tất cả mọi người mà lo nghĩ*”, không phải “*vì ta mà lo nghĩ*” nên các đại lễ vẫn diễn ra suôn sẻ. Những người muốn thu lợi cá nhân, “*tự tư tự lợi*” thường sẽ bận tâm việc xem ngày giờ.

Người luôn chăm lo đến lợi ích cho mọi người, không có “*cái ta*” trong đó, thường tự tại trước việc ngày giờ. Vì sao? Vì họ hiểu rằng chỉ cần toàn tâm toàn ý, hết lòng hết

đại làm việc lợi ích cho mọi người, còn việc thành công hay thất bại là do phước báu của mọi người. Nếu không thành công chính là mọi người chưa có phước để hưởng.

Các trường trong Hệ thống Khai Minh Đức cũng vậy, gắng làm hết sức hết lòng, lao tâm khổ trí, mà vẫn không phát triển được thì dừng lại. Dù đã dành ra rất nhiều tiền phục vụ trường lớp nhưng nếu đã là lý tưởng phục vụ lợi ích chúng sanh, lý tưởng làm giáo dục thì dù năm, 10, 15 học sinh, chúng ta vẫn chân thật mà làm, không nghĩ đến chuyện phải thu đủ bù chi, chỉ để ý đến việc dạy tốt các em học sinh. Cứ như vậy mà làm đến khi không còn đủ sức nữa thì nghỉ. Tư duy và làm như thế sẽ rất tự tại, đâu cần phải lao tâm khổ trí. Chúng ta dạy người cũng chính là dạy mình.

Cho nên Hòa Thượng nói nếu có chướng ngại, nếu mọi việc cứ rối tung thì phải xem lại chính mình. Mình là nhân tố chính gây nên mọi sự chướng ngại. Mình luôn sợ được mất, hơn thua, tốt xấu nên làm cho mọi việc rối tung. Hãy cố gắng giữ được trạng thái tâm ổn định, cho dù lần này tốt hay lần sau xấu đều không bận tâm, không phiền não. Chúng ta chỉ cần xét tâm mình khi làm việc có dụng tâm như nhau ở lần trước hay lần sau không? Kết quả tốt và xấu lại do cộng nghiệp sở cảm, là do rất nhiều duyên hợp thành. Cho nên chúng ta phải quay lại kiểm điểm chính mình để giảm bớt những động loạn.

Hòa Thượng nói, chúng ta cũng không cần đi tìm hiểu, tra cứu xem người ta có đúng, có làm tốt hay không. Quan trọng nhất là mình phải quay lại xem mình có đúng hay không? Người xấu tốt là việc của người, còn bản thân chúng ta phải là tốt, phải là chuẩn chỉ, phải nghiêm khắc với chính mình. Cho dù làm tốt cũng không tự mãn, luôn kiểm soát nội tâm bởi chỉ cần một chút ý niệm tự mãn là tập khí phiền não vô lượng kiếp sẽ khởi lên. Đây là “*phản cầu chư kỷ*”, ngay đó là mọi vấn đề liền được hóa giải! Đạo lý này chúng ta đã nghe rất nhiều lần nhưng chúng ta thường không nhìn thấy lỗi mình mà chỉ thấy lỗi người. Khi ra chiến trường, có rất nhiều chiến sỹ tử nạn, chúng ta thấy họ như vậy thì không thể nói rằng anh không được chết, tại sao anh chết? Anh không được nằm lại ở đây. Cho dù họ có nằm xuống, chúng ta vẫn phải tiến lên.

Câu chuyện của Ngài Ngộ Đạt Quốc sư đã khai thị cho chúng ta về tâm tự mãn. Mười kiếp Ngài là cao tăng tu hành nghiêm túc, oan gia trái chủ của Ngài là Tiều Thố, luôn trực chờ báo thù. Hết chín kiếp đi qua, Tiều Thố không cách gì báo oán được vì tiền thân Ngài Ngộ Đạt tu hành rất tốt. Tuy nhiên, đến kiếp thứ 10, được nhà vua tặng cho tòa trầm hương, Ngài Ngộ Đạt đã khởi ý niệm rằng “*Chỉ có Quốc sư như ta mới xứng đáng ngồi tòa ghế này!*”. Ý niệm đó đã khiến oan gia trái chủ Tiều Thố nhập được vào đầu gối của Ngộ Đạt Quốc sư làm thành mụn ghẻ mặt người ăn thịt.

Phật Bồ Tát luôn làm ra biểu pháp cho chúng ta. Chúng ta đừng thấy người ta cướp của giết người, bị đưa ra pháp trường mà nguyên rửa người ta. Chính mình có lẽ đang khởi tâm ác với chính Phật Bồ Tát. Vốn dĩ chúng sanh không nhận ra nên Phật Bồ Tát thị hiện ra để chúng sanh biết rằng làm việc sai sẽ kết quả như vậy đấy. Các vị Bồ Tát

xả thân, thọ thân dễ như thay áo, còn chúng ta thì khó khăn vì luôn chấp vào thân. Mỗi lần bệnh là mỗi lần chúng ta khổ sở, chứ chưa nói gì đến việc xả thân. Bồ Tát thọ thân hay xả thân đều vì chúng sanh mà làm.

Hòa Thượng nói: ***“Các bạn hãy bình lặng mà quán sát các giáo huấn của Thánh Hiền Phương Đông, Phương Tây đều dạy người phản tỉnh, sám hối. Phải nên biết, tất cả giáo huấn của Thánh Hiền là dạy cho một mình ta. Dạy cho chính mình nên chính mình phải làm cho được, do đó, không cần phải yêu cầu người khác có làm được hay không. Nếu chúng ta yêu cầu người khác làm được là chúng ta sai rồi. Vì sao? Vì bạn bảo họ làm họ không nghe nên chắc chắn bạn sẽ sanh phiền não. Không những mình phiền não mà người ta cũng sanh phiền não.***

“Người khác không làm là việc của họ còn chúng ta làm được rồi, sẽ khiến rất nhiều người nhìn thấy ngưỡng mộ mà học tập và họ rồi cũng sẽ làm được. Đây gọi là Phật độ người hữu duyên. Nếu mỗi chúng ta có được ý niệm này, có được nguyện tâm, nguyện lực này, chúng ta tích cực làm ra tấm gương tốt cho người khác. Bạn dạy họ, họ nghe hay không nghe là tùy họ. Nếu như thế bạn sẽ rất an lạc, bạn sẽ không có phiền não. Họ nghe, họ làm theo đó là họ có duyên!

“Chúng ta cũng sẽ biết rằng họ ngay đời này, nhất định, sẽ có thành tựu. Nếu họ không nghe thì cũng là trông một thiện căn cho họ. Cho dù ngay đời này, họ không thành tựu nhưng đời sau kiếp sau họ có cơ duyên tiếp nhận được và rồi họ cũng có thành tựu. Nghe hay không nghe là việc của họ, không nên có một hình thức nào để áp chế họ thì bạn sẽ tự tại an vui, không tạo thành oan gia trái chủ.”

Nếu mỗi ngày, chúng ta đều phản tỉnh thì chúng ta sẽ giảm được rất nhiều chướng ngại. Lời giáo huấn của Thánh Hiền là dạy cho chính chúng ta chứ không phải dạy cho ai khác. Nhận biết như thế thì chúng ta mới nỗ lực làm, mới nỗ lực chú ý. Do đó, người khác làm chưa tốt, chúng ta không sanh phiền não mà chính mình làm tốt hay chưa mới là quan trọng! Nếu luôn tư duy như vậy thì thế gian này chẳng có khổ đau, buồn phiền. Sở dĩ khổ đau là vì luôn yêu cầu người khác làm mà chính mình không làm, yêu cầu người khác chấp pháp mà mình thì không chấp pháp, yêu cầu người khác làm việc tốt, hy sinh phụng hiến một cách vô tư nhưng mình thì lại không vô tư, luôn phải có lợi.

Việc này, Phật Bồ Tát, Thánh Hiền, quý thần cấp thấp đều biết rõ. Vì lẽ đó, người làm tốt thì ***“Đức trọng quý thần kính”***, ngược lại, người tu hành mà quý thần dựa thân, trêu chọc thì hành động, việc làm, khởi tâm động niệm của chính mình chắc chắn là bất chánh. Nếu khởi tâm động niệm, hành động việc làm là Giác, Chánh, Tịnh thì họ đứng bên cạnh để hỗ trợ cùng làm vì mọi khởi tâm của chúng ta đều vì lợi ích chúng sanh.

Trong nhiều bài học trước, Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta bố thí pháp ngày nay chính là làm ra được tấm gương tốt để người khác nhìn vào mà bắt chước, học theo. Chúng ta thấy con người sống không có tình người, không có tương thân tương ái,

không bố thí, tặng cho thì chúng ta phải làm ra biểu pháp yêu thương, lá lành đùm lá rách và biểu pháp bố thí với một tấm lòng cung kính. Hòa Thượng dùng từ “*Phục vụ chúng sanh*”.

Chỉ cần chúng ta có nguyện tâm nguyện lực làm ra tấm gương tốt thì trong vô hình, chắc chắn có người nhìn thấy. Họ sẽ cảm nhận, sẽ quay đầu. Nếu một, hai năm họ chưa nhận ra thì 10 năm họ sẽ nhận ra. Hai mươi năm trôi qua hay thậm chí sau khi chúng ta ra đi rồi, sẽ có rất nhiều người nhận ra. Họ sẽ phản tỉnh về đời sống một đời của chúng ta đã mang lại kết quả tốt, từ đó họ sẽ học và làm theo. Cho nên lời dạy của Phật, của Hòa Thượng thật gần gũi, không phải quá lớn lao đâu!

Tôi từng đúc kết lời dạy của Tổ Ấn Quang thành chín chữ: “*Tận trách nhiệm, sống chân thành, tâm thanh tịnh*”. Lời dạy của Ngài đều không quá cao xa, khó hiểu. Tận trách nhiệm là từ câu nói của Ấn Tổ “*Đốn luân tận phận*” tức là chúng ta tận trách nhiệm trong vai trò của mình sẽ khiến người khác nhìn thấy mà nỗ lực tận trách nhiệm theo. Nếu chúng ta bảo người ta tận trách nhiệm mà bản thân mình không làm hoặc mình có uy quyền, khiến người khác nghe theo nhưng bản thân họ, dù có làm theo thì tâm vẫn không phục. Thế gian gọi là “*bằng mặt mà không bằng lòng*”.

Nhiều người vì cưỡng cầu đã tạo thành oan gia trái chủ. Phật pháp có câu oan gia nên giải không nên kết. Mọi việc làm của chúng ta đôi lúc vô tình kết rất nhiều oan gia. Chỉ cần chúng ta phát ra nguyện tâm, nguyện lực làm mọi việc mà Phật Bồ Tát, Thánh Hiền dạy chúng ta làm. Không nên ôm đồm mọi việc mà bắt đầu từ việc nhỏ nhất. Ví dụ như tu bố thí, Hòa Thượng dạy là tặng quà nhiều thì người ta vui, nên đi đến đâu tôi cũng tặng quà, chưa bao giờ tôi đến nơi chia sẻ Phật pháp mà không có quà. Tôi tặng quà mà không có ý niệm nhận quà, tôi chỉ muốn kết duyên với mọi người, muốn mọi người cùng biết bố thí, cho đi. Đây là điểm khác với người khác! “*Thi ân mà cầu báo*” mà mong người trả ơn là sai rồi. Mình giúp người là tự động tự phát, không vì lý do gì mà giúp, xuất phát từ tâm nguyện làm lợi ích cho người.

Cho nên Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta rằng chương ngại không phải ở bên ngoài mà chương ngại là ở chính mình. Nếu chính mình dọn hết chương ngại rồi thì sẽ tự tại vô ngại với mọi hoàn cảnh. Áo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần và tham sân si mạn là chương ngại. Nếu chúng ta biết giữ để những tập khí này không tùy tiện dậy khởi thì chương ngại sẽ không có. Chúng ta biết rõ rằng mình không thể triệt tiêu được những tập khí này nên phải luôn kiểm soát tâm. Việc này không phải là đạo lý gì đó cao xa mà rất gần gũi, dễ làm với người tu. Hiện nay, người ta ngày ngày đề xướng tam học, lục độ, tứ nhiếp pháp, lục hòa, mang đạo lý của Phật tổng hợp lại thành thời khóa biểu nhưng bản thân họ lại không làm. Thế nào gọi là làm? Chỉ cần làm ra tấm gương, biểu hiện sự thường hằng, không thay đổi trong năm năm, mười năm sẽ khiến mọi người xúc động.

Bản thân tôi được mọi người khẳng định rằng, trong mười mấy năm qua, chỉ nói lại lời của Hòa Thượng chỉ dạy, không hề có sự thay đổi hoặc trong mấy chục năm qua, từ những bài chia sẻ đầu tiên đến nay, tôi chỉ nói về Tịnh Độ. Việc làm này có thể sẽ khiến nhiều người phải tư duy rằng có lẽ Tịnh Độ rất thù thắng chăng? Chắc có lẽ lời dạy của Hòa Thượng rất là hữu ích? Do đó, chỉ cần chúng ta làm tốt công việc của mình thì người khác sẽ cảm động mà tự động bắt chước làm theo. Bài học hôm nay, Hòa Thượng khẳng định khi có chương ngại xảy ra thì chúng ta phải xem lại chính mình đã thật làm chưa? Đã thật làm một cách dài lâu chưa? Nếu chính mình thật làm rồi thì người khác sẽ bắt chước làm theo./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!